

Umboðsmaður skuldara

Sara Jasonardóttir
31. október 2018
Landssamtök lífeyrissjóða

Umboðsmaður skuldara er ríkisstofnun sem heyrir undir félags- og jafnréttismálaráðherra

Embættið var stofnað árið 2010 í kjölfar efnahagshrunsins

Meginverkefni þess samkvæmt lögum nr. 100/2010 var að bæta stöðu einstaklinga sem áttu í skulda- og greiðsluferfiðleikum í kjölfar efnahagshrunsins og þar með að færa endurgjaldslausa þjónustu vegna greiðsluferfiðleika í skýrara form en verið hafði.

Starfsmannafjöldi embættisins í dag eru 19 starfsmenn en þegar mest var voru um 100 starfsmenn starfandi hjá embættinu.

Hvað gerum við ?

- Veitum einstaklingum sem eiga í verulegum greiðsluferfiðleikum ókeypis aðstoð við að fá heildarsýn á fjármál sín og leita leiða til lausna
- Veitum alhliða ráðgjöf og fræðslu um fjármál heimilanna
- Útbúum framfærsluviðmið og uppfærum reglulega
- Höfum milligöngu um samskipti og samninga við kröfuhafa með hagsmuni skuldara að leiðarljósi
- Höfum umsjón með framkvæmd greiðsluaðlögunar l. nr. 101/2010
- Veitum fjárhagsaðstoð vegna skiptakostnaðar l. nr. 9/2014

Þjónustan okkar

- Ráðgjöf
- Greiðsluaðlögun
- Fjárhagsaðstoð vegna skiptakostnaðar
- Erindi
- Fræðsla og kynning

Hjá okkur eiga einstaklinga rétt á þjónustu sem er:

- Ókeypis
- Þar sem hlustað er á þá
- Komið fram við þá af sanngirni, kurteisi og virðingu
- Við veitum ráðgjöf og stuðning, óháð stöðu eða þjóðerni

Þróun umsókna um úrræði

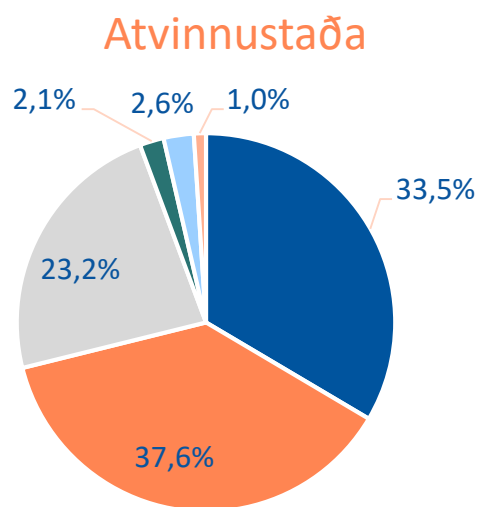

Hvað hefur breyst ?

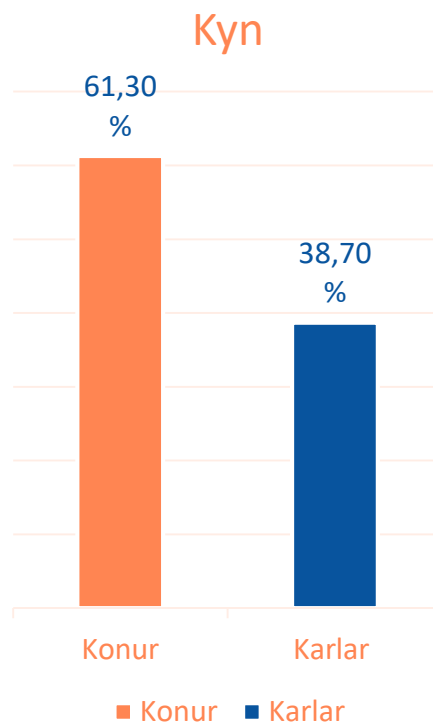
- Umsóknarfjöldi
- Aldur
- Kyn
- Staða
- Tegundir skulda

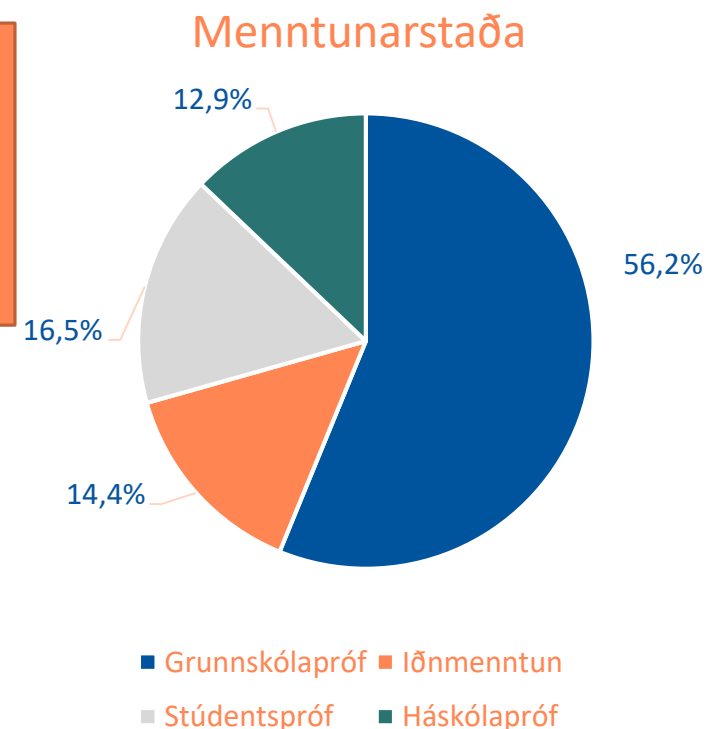
Umsækjendur um greiðsluaðlögun 2018

- Í atvinnu
- Örorka/ lífeyrir
- Atvinnulaus
- Heimavinnandi
- Í námi
- Sjálfstætt starfandi

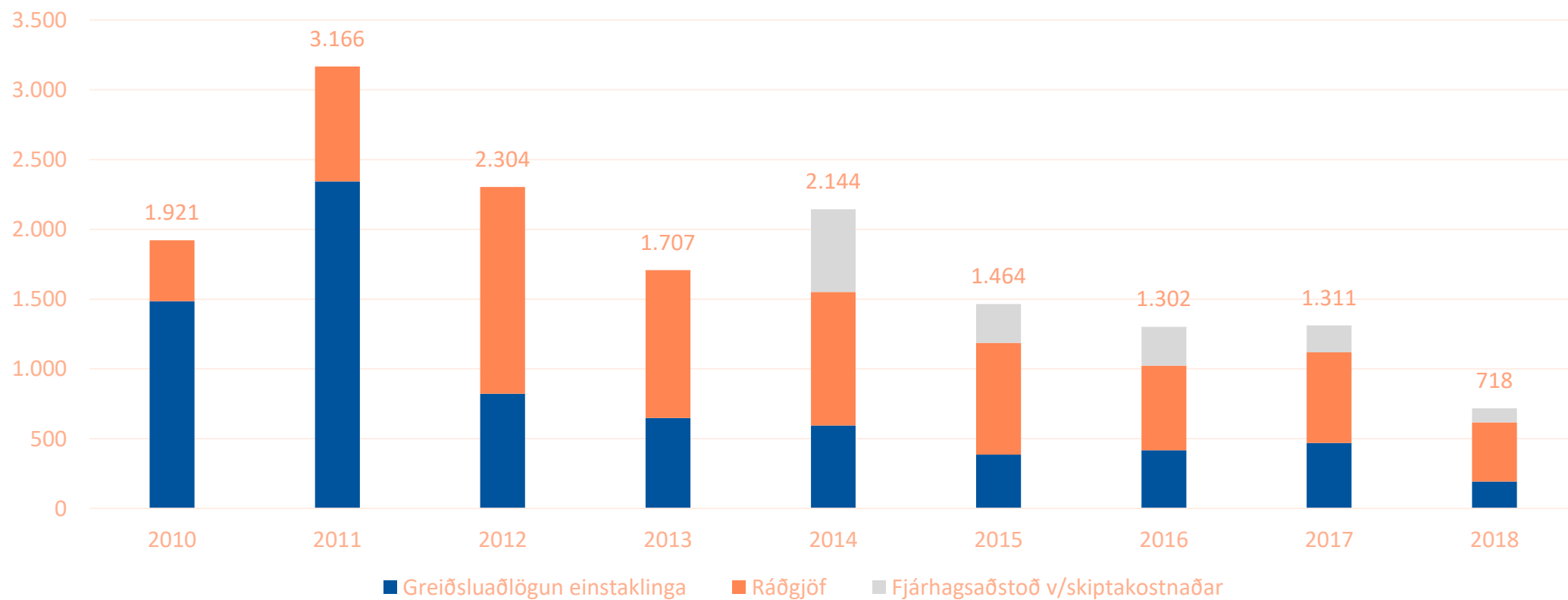

65,5%
umsækjenda
eru
einstaklingar

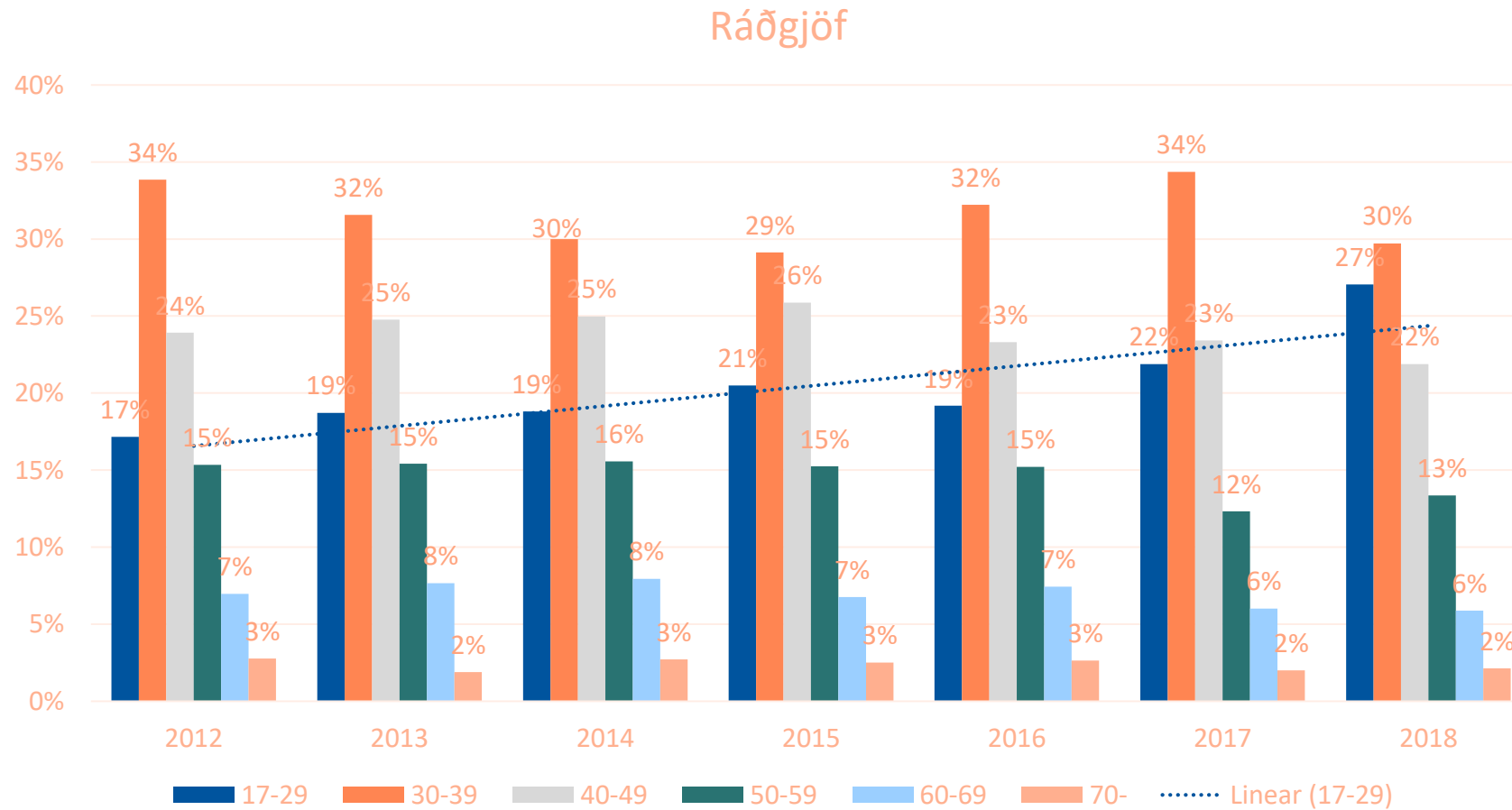

- Grunnskólapróf
- Iðnmenntun
- Stúdentspróf
- Háskólapróf

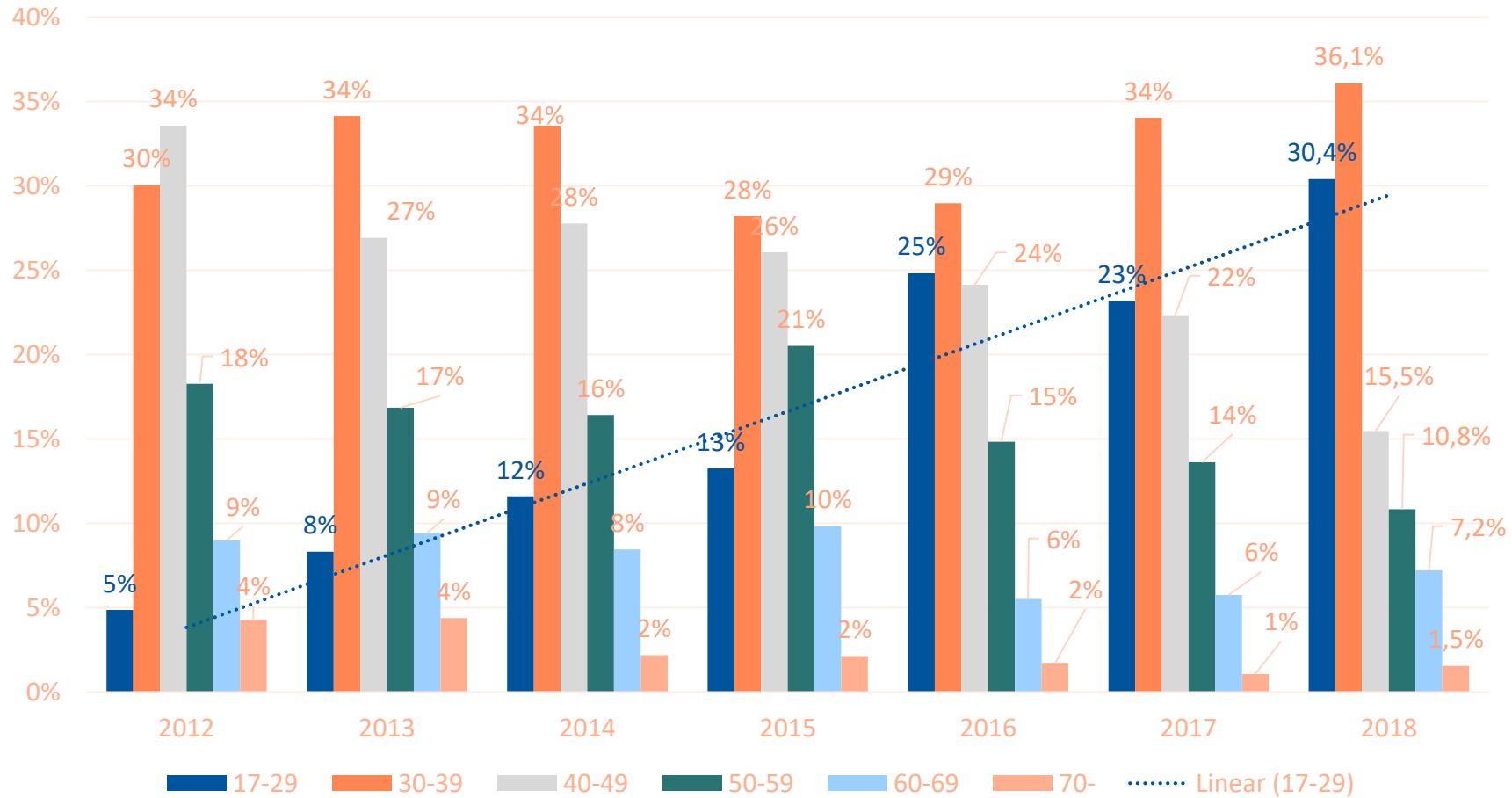
Fjöldi umsókna um úrræði

Aldursskipting í ráðgjöf

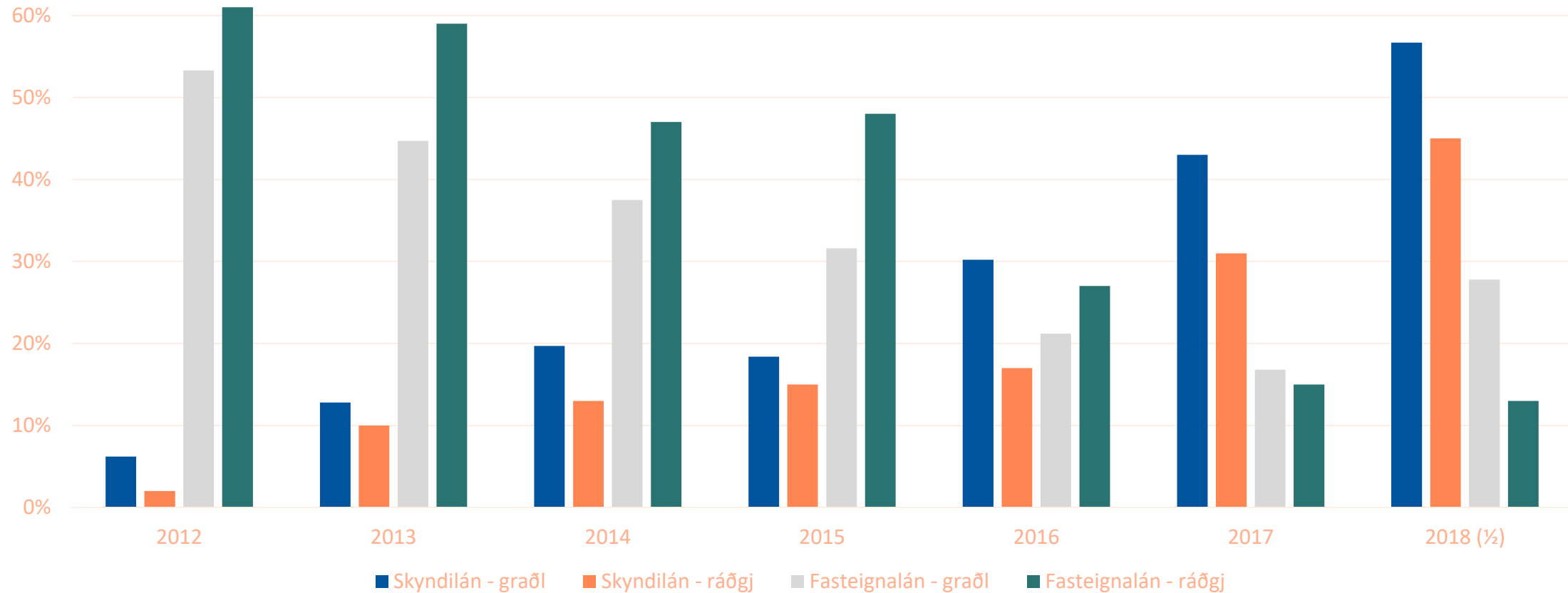
Aldursskipting í greiðsluaðlögun hlutfallsleg

Hlutfallsleg skipting skulda

Byggt á fjölda ekki upphæð

Skyndilán – vaxandi vandamál

- Auðvelt aðgengi
  - Vefsíður eða smáforrit
  - Kennitala, netfang, bankanúmer
- Afgreidd skjótt
- Lægri fjárhæðir í einu
  - Þó möguleiki á allt að 1 mkr.
- Lán til kaupa á vöru eða þjónustu
- Peningalán
- Lántökukostnaður og vextir oftast háir

- Mikill fjöldi skyndilána sem tekin eru á stuttu tímabili
- Einstaklingar geta komið sér í töluverðar skuldir á mjög skömmum tíma
- Neyslulán
  - Greiðsla fyrir vörur og þjónustu
  - Dreifa lánsfjárhæðinni á fleiri en einn gjalddaga með tilheyrandi kostnaði
- Markaðssetning
  - Öflug og áberandi
  - Beint í miklum mæli að yngri kynslóðinni og er lögð mikil áhersla á auðvelt aðgengi

- Kona
- 23. ára
- Í atvinnu
- Leigir herbergji

Tekjur
276.028 kr.

Framfærsla
190.264 kr.
kr.

Greiðslugeta
85.764 kr.

Tímabil: 12 mánuðir

Fjöldi skyndilána: 42

Lán	Upphafleg upphæð
Október 1 lán	154.990
Desember 1 lán	70.000
Janúar 3 lán	203.991
Febrúar 2 lán	122.516
Mars 4 lán	243.870
Apríl 1 lán	159.990
Maí 6 lán	509.028
Júní 4 lán	156.221
Júlí 5 lán	304.787
ágúst 7 lán	365.528
September 8 lán	496.327
Samtals:	2.787.248

Heildarskuldir í dag:
3.345.930 kr.

Ráðgjöf

Ráðgjafi skoðar tekjur og útgjöld

- metur ráðstöfunartekjur og framfærslukostnað heimilisins
- mismunurinn segir til um greiðslugetuna

Ráðgjöfin felur í sér

- greiningu á fjárhagsstöðu
- tillögur um samninga við kröfuhafa, og milligöngu ef þarf
- tillögur um hagræðingu í rekstri heimilisins

Ráðgjöf um greiðsluvandaúrræði sem henta

- greiðsluaðlögun einstaklinga
- gjaldþrotaskipti, að sækja um fjárhagsaðstoð til greiðslu skiptakostnaðar

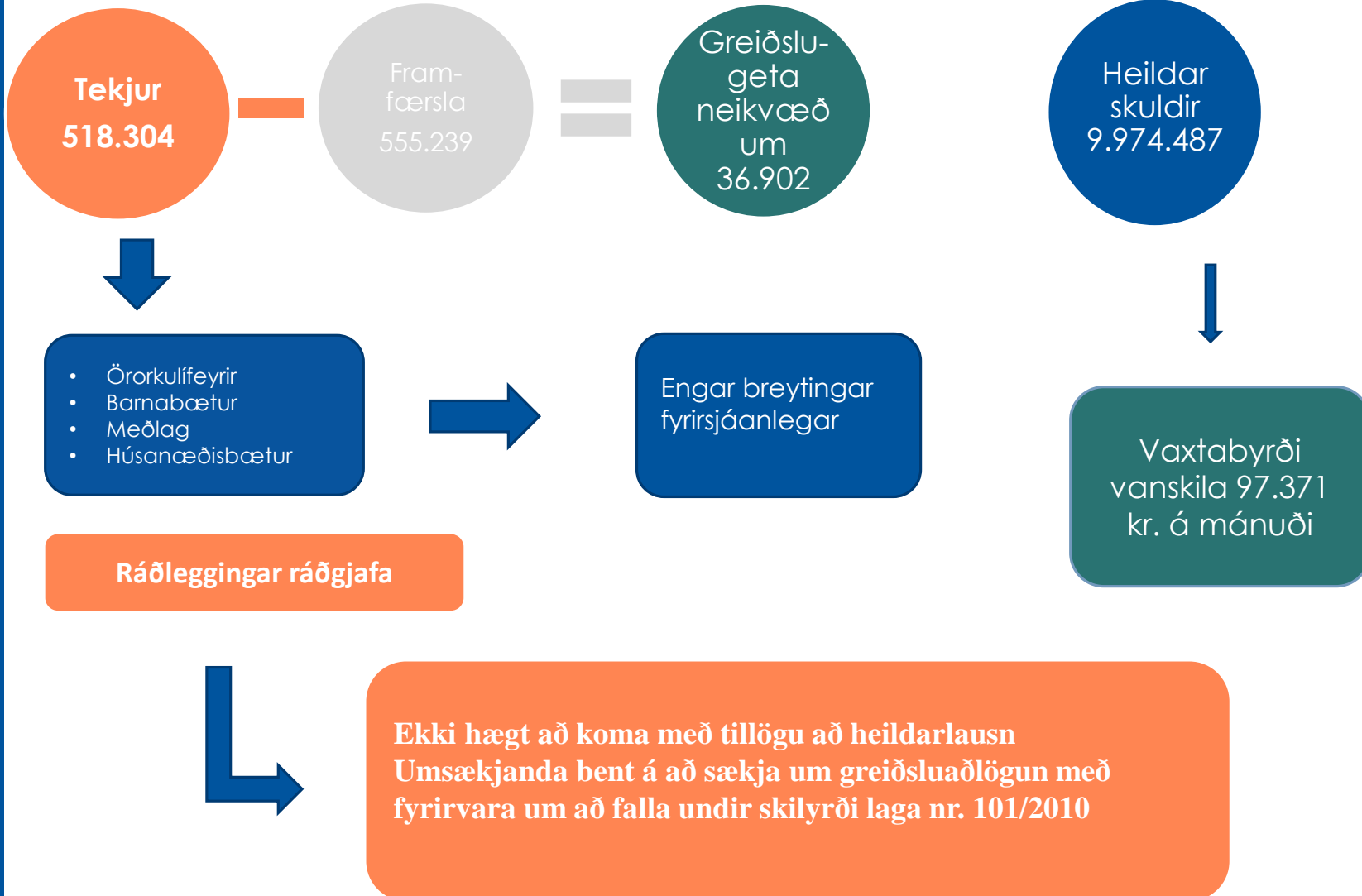
Einstæð móðir á
örorkulífeyri, 3
börn, eitt eldra en
18 ára

Rekur bíl

Leigir á almennum
markaði

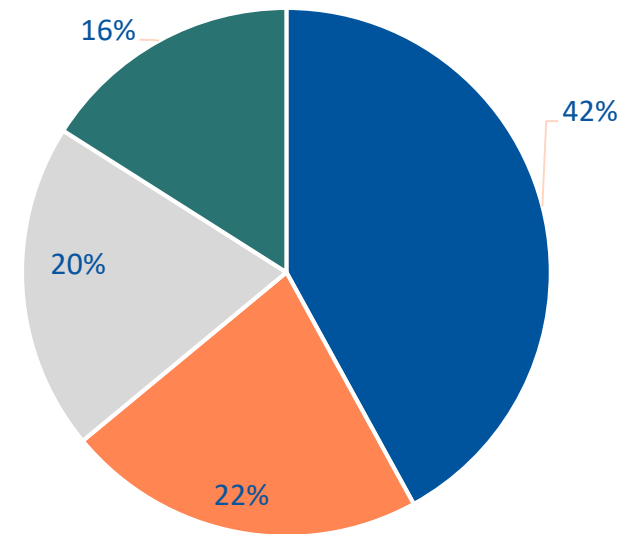

Ráðgjöf - niðurstaða

Í 42% mála er mælt með að sækja um annað úrræði hjá embættinu

Í 22% mála er mælt með að skoða gjaldþrot

Í 20% mála er gerð tillaga að samningum

■ Önnur úrræði ■ Samningar ■ Skoða gjaldþrot ■ Annað

Greiðsluaðlögun I. nr. 101/2010

Lögbundið úrræði – ókeypis

Markmið með greiðsluaðlögun er að:

- Endurskipuleggja fjármál
- Koma jafnvægi á milli skulda og greiðslugetu.

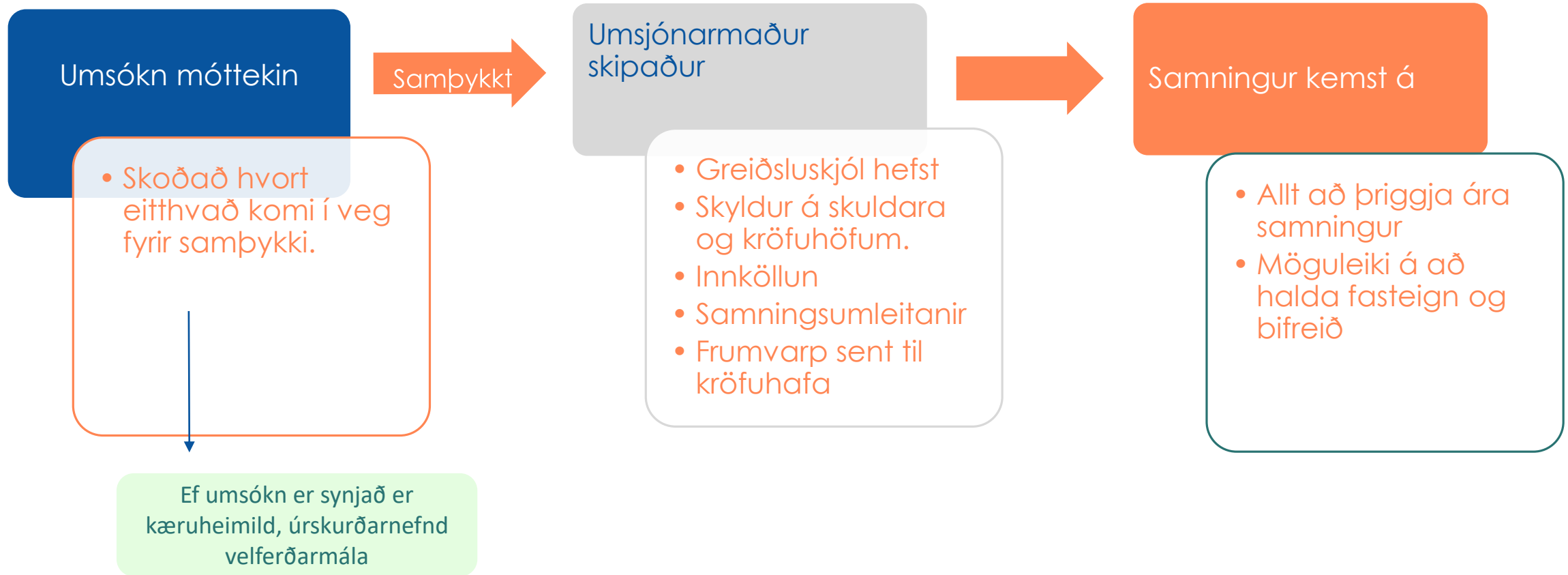

Samningur um greiðsluaðlögun getur verið allt að þrjú ár.

Greiðsluaðlögun er sértækt úrræði sem þýðir að niðurstaðan er sniðin að hverjum og einum umsækjanda innan þess ramma sem lögin kveða á um.

Lögin kveða á um að umsækjandi þurfi að uppfylla ákveðin skilyrði og gerir kröfu um nokkuð ítarlega skoðun á fjármálum umsækjenda.

Ferli greiðsluáæðlögunar

Einstæð móðir á
örorkulfeyri, 3
börn, eitt eldra en
18 ára

Rekur bíl

Leigir á almennum
markaði

Tekjur
518.304

Fram-
færsla
555.239

Greiðslu-
geta
neikvæð
um
36.902

Heildar
skuldir
9.974.487

- Örorkulfeyrir
- Barnabætur
- Meðlag
- Húsanæðisbætur

Engar breytingar
fyrirsjáanlegar

Niðurstaða
greiðsluaðlögunar

Engar
fyrirséðar
breytingar

Fær að halda
hóflegri bifreið

Samningskröfur
að fullu gefnar
eftir, ekkert
greiðsluaðlögu-
nar tímabil.

Er áfram með
neikvæða
greiðslugetu

Samningar í greiðsluaðlögun

Heildarfjöldi: 3.298

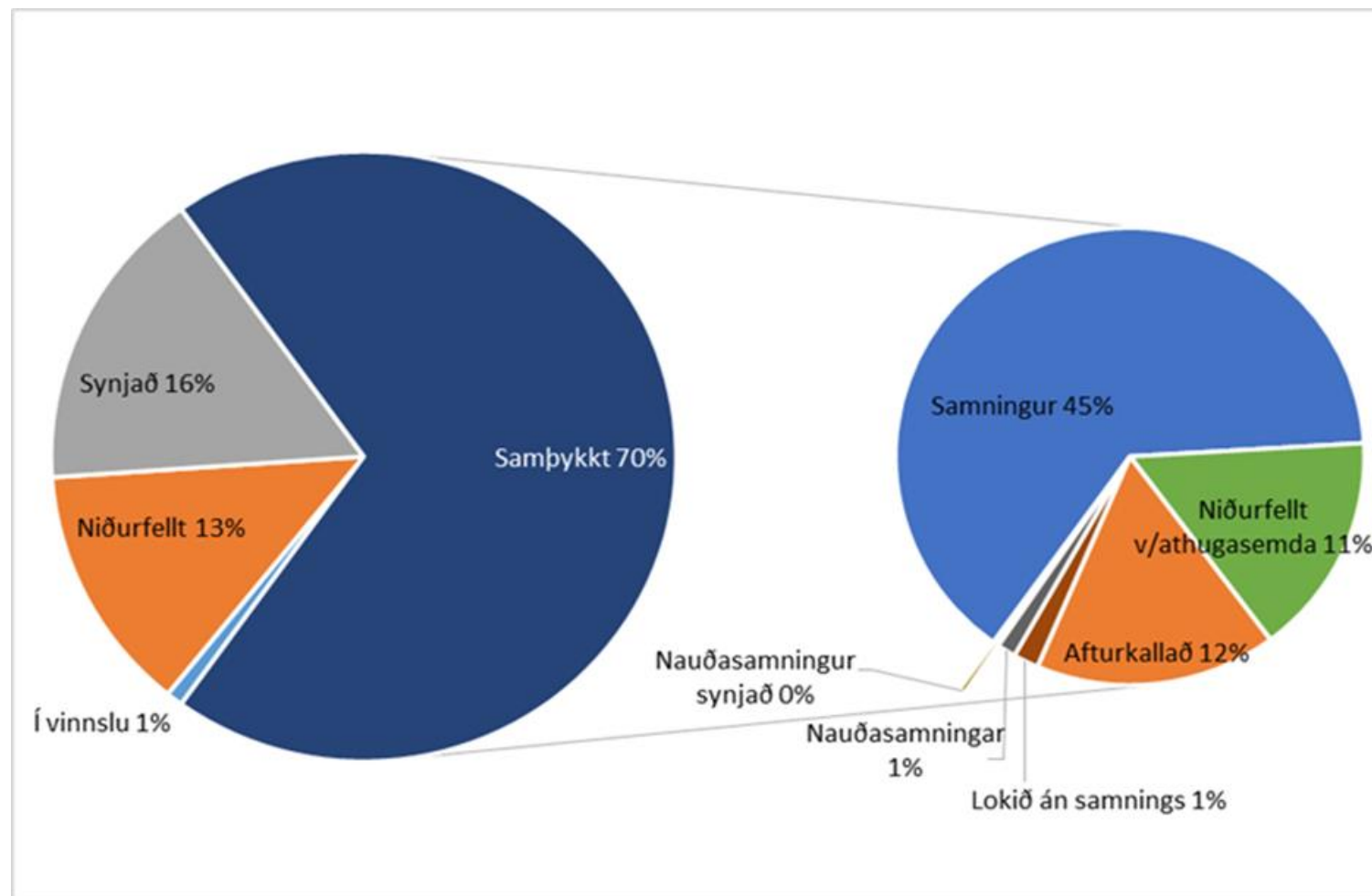
Samningar með 100% eftirgjöf 56,7 %

Meðaltal eftirgjafar er 86%

Algengasta niðurstaða í dag:

100% eftirgjöf og ekkert samningstímabil

Greiðslufrestur og engin eftirgjöf

Gjaldprot

Fyrir suma er gjaldprot besta lausnin

- missa fasteign, bifreiðar og verðmæt innbú
- hefur áhrif á lánstraust
- kröfur fyrnast 2 árum eftir að skiptum lýkur

Þarf að leggja fram kröfu til héraðsdómstóls um gjaldprotaskipti

- kostar 15.000 í þingfestingagjald og 250.000 sem trygging vegna skiptakostnaðar

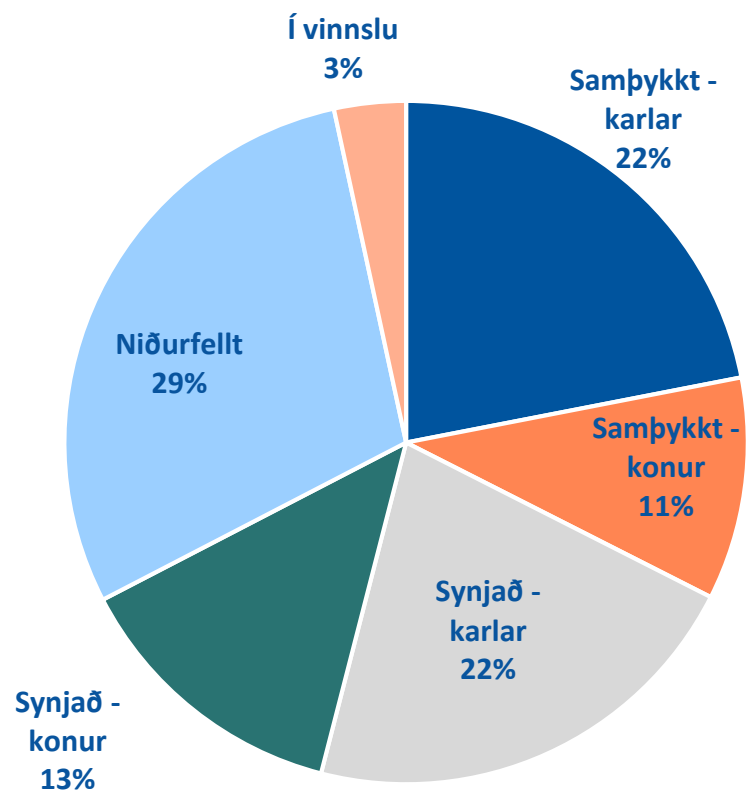
Fjárhagsaðstoð vegna skiptakostnaðar lög nr. 9/2014

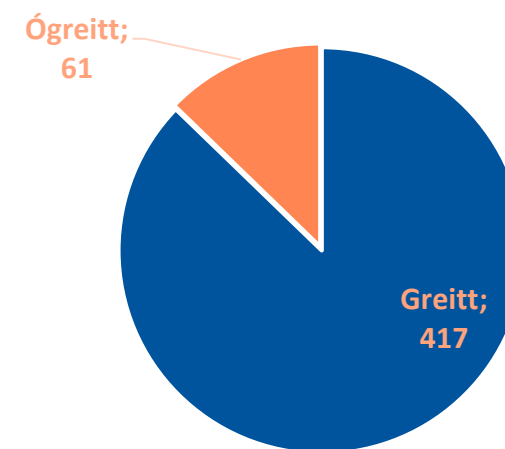
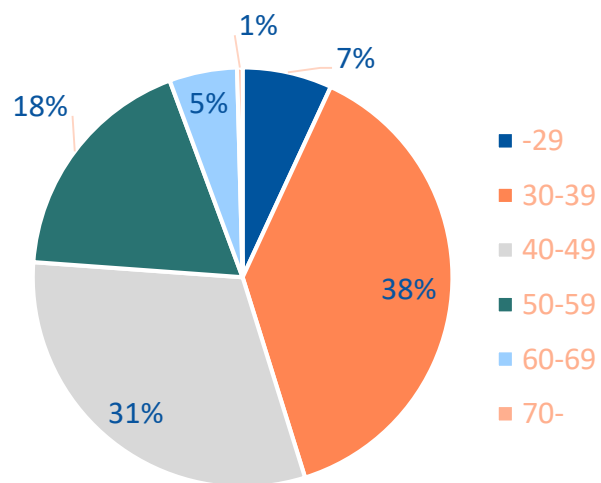
Hægt að sækja um fjárhagsaðstoð vegna skiptakostnaðar hjá umboðsmanni skuldara

- ef umsækjandi getur ekki staðið skil á greiðslu skulda
- ef umsækjandi á ekki eignir sem standa undir skuldum
- ef ljóst er að umsækjandi á ekki fyrir skiptakostnaði
- **ef umsækjandi hefur reynt önnur greiðsluvandaúrræði**
- ef umsækjandi hefur ekki fengið synjun um greiðsluaðlögun
  - á ekki við um allar ástæður synjunar

Skiptakostnaðarmál

Aldur samþykktra

Leita aðstoðar sem fyrst

Ókeypis ráðgjöf umboðsmanns skuldara

- Ráðgjöf
  - Almenn ráðgjöf – til að öðlast yfirsýn á fjárhagsstöðu
  - Ráðgjöf vegna fjárhagsvanda
- Greiðsluaðlögun
- Fjárhagsaðstoð vegna skiptakostnaðar

Fylla út umsókn á vef okkar, www.ums.is

- Íslykill eða rafræn skilríki
- Skattframtöl sl. 4 ára
- Upplýsingar um tekjur hjá RSK

Kringlan 1, 103 Reykjavík, 3. hæð

Netfang: ums@ums.is

Sími: 512 6600 / 800 6600

Opið: virka daga 09:00-15:00

Umsókn: www.ums.is rafræn skilríki/íslykill

Við erum á facebook